

BOUWSTOFFEN

VOOR

EENE FAUNA VAN NEDERLAND,

ONDER MEDEWERKING VAN ONDERSCHIEDENE GELEERDEN
EN BEOEFENAARS DER DIERKUNDE,

BIJEEVERZAMELD

DOOR

J. A. HERKLOTS,

PHIL. NAT. DOCT.

Conservator bij 's Rijks Museum van Natuurlijke Geschiedenis.

TWEEDE DEEL.

LEIDEN,

E. J. BRILL.

1868.

QL 275

.H5A

v.2

M E D E W E R K E R S

VOOR DIT TWEEDE DEEL.

De Heeren: A. A. VAN BEMMELEN.

Mr. J. P. VAN WICKEVOORT CROMMELIN.

C. DE GAVERE.

Mr. M. W. DE GRAAF.

G. M. DE GRAAF.

B. HARMSSEN.

F. J. J. VAN HOVEN.

R. T. MAITLAND.

G. A. SIX.

Mr. S. C. SNELLEN VAN VOLLENHOVEN.

Dr. G. F. WESTERMAN.

F. M. VAN DER WULP.

*Berlin Col
Good*

64658

I N H O U D.

1ste STUK, UITGEGEVEN IN NOVEMBER 1854.

Naamlijst van Nederlandsche Schildvleugelige Insekten, door S. C. SNELLEN VAN VOLLENHOVEN.	bl.	1.
Korte beschrijving der nieuwe soorten van Schildvleugelige Insekten in deze Naamlijst opgenoemd, door denzelfden.	»	70.
Dierkundige verscheidenheden IV: opmerkingen over <i>Lepidoptera</i> , door H. W. DE GRAAF.	»	71.
Week- en Schelpdieren in Nederland waargenomen, door R. T. MAITLAND.	»	74.

2de STUK, UITGEGEVEN IN JUNIJ 1856.

Naamlijst van inlandsche Diptera, medegedeeld door F. M. VAN DER WULP en S. C. SNELLEN VAN VOLLENHOVEN. III.	»	89.
Aanteekeningen.	»	118.
Lijst van vogels in de provincie Groningen en op het eiland Rottum waargenomen, medegedeeld door C. DE GAVERE en A. A. VAN BEMMELN.	»	119.
Bijdragen tot de kennis onzer inlandsche diernamen, door A. A. VAN BEMMELN.	»	131.
Tweede aanvulling der Nederlandsche Schubvleugelige Insekten, door H. W. DE GRAAF.	»	143.

3de STUK, UITGEGEVEN IN JANUARIJ 1858.

Waarnemingen betreffende Vogels in Nederland in den wilden staat aangetroffen, benevens eenige hunner landnamen, me-

121189

degedeeld door Mr. J. P. van Wickevoort Crommelin, B. Harmsen, Dr. G. F. Westerman, C. de Gavere, F. J. J. van Hoven, G. M. de Graaf en A. A. van Bemmelen.	» 207.
Naamlijst van Nederlandsche Vliesvleugelige Insekten, <i>Hymenoptera</i> , medegeedeeld door Mr. S. C. Snellen van Vollenhoven.	» 221.
Bijlage. Beschrijving der nieuwe soorten, door denzelfden.	» 276.
Nederlandsche Veelpootige Insekten, <i>Myriapoda</i> , door R. T. Maitland.	» 284.
Nog eenige bouwstoffen voor de Ornithologie van Nederland, medegeedeeld door J. P. van Wickevoort Crommelin.	» 287.
Lijst van Spinnen in de provincie Utrecht gevonden en gede- termineerd door G. A. Six.	» 292.
<i>Parasitica</i> in Nederland waargenomen, door R. T. Maitland.	» 303.
Nederlandsche Insekten uit de orde der <i>Siphonaptera</i> , door R. T. Maitland.	» 310.
Dierkundige verscheidenheden V: beschrijving van <i>Turdus sibiricus</i> , door G. M. de Graaf.	» 311

LIJST VAN VOGELS

IN DE PROVINCIE GRONINGEN EN OP HET EILAND ROTTUM

WAARGENOMEN, MEDEGEDEELD DOOR

C. DE GAVERE

PHIL. NAT. CAND. AAN DE GRONINGSCH E ACADEMIE

EN

A. A. VAN BEMMELEN.

-
2. FALCO COMMUNIS, *Gmelin*. Jaarlijks in kleinen getale. Eenige jaren geleden huilde er één paar op een der torens der stad Groningen. In 1849 en in 1852 een jong wijfje ontvangen.
 3. FALCO AESALON, *Gmelin*. Dikwijls verward met ASTUR NISUS en even als deze verkeerdelijk *blaauwvalk* genaamd. In den winter jaarlijks waargenomen. Dikwijls onder de slagnetten gevangen.
 4. FALCO SUBBUTEO, *Linné*. Even als F. AESALON gewoonlijk verward met ASTUR NISUS en als eerstgenoemde verkeerdelijk *blaauwvalk* genaamd. Minder algemeen dan F. AESALON; veel moeilijker te naderen. Broeit in oude boomen en wordt in het najaar meer-malen op vinkebanen gevangen.
 5. FALCO TINNUNCULUS, *Linné*. *Roodvalk*, *Torenvalk*. Overal algemeen. Zeer menigvuldig broeijende in de Martini en in de Aattorens der stad Groningen. Enkele voorwerpen zijn overwinterende waargenomen, en dikwijls in netten gevangen.
 6. ASTUR PALUMBARIUS, *Cuvier*. *Patriezenvalk*. De jongen vrij algemeen door de geheele provincie, doch de ouden zeldzaam waargenomen.
 7. ASTUR NISUS, *Cuvier*. *Blaauwvalk*. Gedurende het geheele jaar de algemeenst voorkomende roofvogel in de geheele provincie. Broeit overal algemeen. Wordt in den winter dikwijls in slagnetten gevangen.
 8. CIRCUS RUFUS, *Brisson*. Zeldzaam. Broeit jaarlijks in het Onland (tusschen de stad Groningen en Eelderwolde).

9. *CIRCUS CYANEUS*, *Bechstein*. *Blaauwschild*. Jaarlijks in kleinen getale. Oude voorwerpen zelden waargenomen.
10. *CIRCUS CINERASCENS*, *Cuvier*. Hoogst zeldzaam. Een volwassen mannetje voor eenige jaren in de omstreken der stad Groningen geschoten. Museum van Nat. Hist. te Groningen.
11. *AQUILA FULVA*, *Meyer en Wolf*. Een jong voorwerp ruim drie jaren geleden geschoten.
12. *HALLIÆTUS ALBICILLA*, *Bonap*. *Ganzenarend*. De ouden zeldzaam. In den winter van het jaar 1849 ontving een onzer een zeer oud voorwerp. De jongen in sommige jaren in het najaar en in den winter vrij algemeen, onder anderen in 1851—1852.
13. *PANDION HALLIÆTUS*, *Cuvier*. *Vischarend*. Over het algemeen zeldzaam. Meermalen aan de Groningsche meren in September, October en November geschoten.
14. *MILVUS REGALIS*, *Brisson*. *Zwaluwstaart*. Zeldzaam. Een jong wijfje eenigen tijd geleden door den jager A. GRIENS bij Paterwolde aan de Drentsche grenzen geschoten.
15. *BUTEO VULGARIS*, *Bechstein*. *Haneschop*, *Muisert*. Broeit vrij menigvuldig door de geheele provincie. In het najaar algemeen. Enkele bijna geheel witte voorwerpen van deze soort nu en dan geschoten.
16. *BUTEO LAGOPUS*, *Bechstein*. Vrij zeldzaam. Een wijfje aan het Museum v. Nat. Hist. te Groningen in 1853 toegezonden.
17. *PERNIS APIVORUS*, *Cuvier*. Een jong voorwerp weinige jaren geleden geschoten. Museum v. Nat. Hist. te Groningen.
- STRIX*. Al de uilensoorten worden gewoonlijk onder den naam van *katuilen* begrepen.
18. *STRIX FLAMMEA*, *Linné*. *Oranjeuil*. Broeit algemeen in steenhoopen en oude torens.
19. *STRIX NOCTUA*, *Retzius*. *Steenuil*. Zeldzaam. Eenige jaren geleden broeide er een paar te Warsum.
22. *STRIX OTUS*, *Linné*. Algemeener verspreid dan *S. FLAMMEA*. Broeit overal vrij menigvuldig, en blijft den geheelen winter over.
23. *STRIX BRACHYOTOS*, *Forster*. Broeit jaarlijks in kleinen getale, en houdt zich vooral op in de veenstreken. Overwintert.
24. *HIRUNDO RUSTICA*, *Linné*. *Zwaalfje*. Broeit overal algemeen. Verscheidene paren broeijen jaarlijks op Rottum.
25. *HIRUNDO URBICA*, *Linné*. *Huiszwaalf*. Broeit overal even algemeen als de *H. RUSTICA*, ook in de meeste steden, en vooral in zeer groote getale binnen de stad Groningen.

26. *HIRUNDO RIPARIA*, *Linné*. *Eerdzwaalf*. Broeit aan het Horensche diep en hier en daar aan de oevers van stroomend water.
27. *CYPSELUS APUS*, *Illiger*. *Gierzwaalf*. Broeit overal algemeen; ook in torens en daken van vele steden en dorpen. Het bekende vertelseltje, dat de zwaluwen, wanneer zij op den grond zijn gaan zitten, of vooral wanneer zij tusschen twee huizen of andere voorwerpen zijn geraakt, niet meer kunnen opvliegen, is alleen op deze soort toepasselijk en, volgens onze ondervinding, volkomen waar.
28. *CAPRIMULGUS EUROPAEUS*, *Linné*. *Dagslaper*. Broeit door de geheele provincie in kleinen getale.
- LANIUS*. De soorten van dit geslacht zijn in het algemeen bekend onder den naam van *Doorndraaijers* of *Kleine valken*.
29. *LANIUS EXCUBITOR*, *Linné*. *Blaauwe tuinvalk*, *Tuinekster*, *Bruine doorn-draaijer*. Broeit overal algemeen. Overwintert. Volgens sommigen verhuizen enkele voorwerpen tegen den winter.
30. *LANIUS COLLURIO*, *Linné*. *Roodde tuinvalk*, *Vinkenbijter*, *Graauwe doorn-draaijer*. Minder algemeen dan *L. EXCUBITOR*. Meermalen broeiende aangetroffen in struiken in de Zeven Landen, nabij de stad Groningen.
32. *MUSCICAPA GRISOLA*, *Linné*. *Muggensnapper*. Broeit vrij algemeen.
34. *MUSCICAPA ALBICOLLIS*, *Temminck*. *Zeldzaam*. Eenmaal in den hortus binnen de stad Groningen broeiende aangetroffen. Zeer vroeg in het voorjaar jaarlijks enkele voorwerpen op den doortogt waargenomen, komt gewoonlijk in het begin van April of Mei, en vertrekt tegen de helft of tegen het einde van Augustus.
35. *SYLVIA CINEREA*, *Latham*. Broeit overal algemeen in huizen en bosschen.
36. *SYLVIA CURRUCA*, *Latham*. *Kersenspikker*. Broeit algemeen. Komt gewoonlijk in April, soms reeds in Maart; vertrekt in Augustus.
37. *SYLVIA ATRICAPILLA*, *Latham*. *Zwartkopje*. Broeit vrij algemeen in tuinen.
38. *SYLVIA HORTENSIS*, *Bechstein*. *Groote hofzanger*. In de meeste streken niet algemeen broeiende.
39. *FICEDULA TROCHILUS*, *Keyserlingh* en *Blasius*. *Hofzanger*. Broeit algemeen door de geheele provincie.
40. *FICEDULA RUFa*, *Keyserlingh* en *Blasius*. *Tierentein*. Een van de gemeenste zangvogels in de geheele provincie. Broeit reeds vroeg in het voorjaar, tot laat in den zomer.
42. *FICEDULA HYPOLAIS*, *Keyserlingh*. Broeit overal vrij algemeen.

- CALAMOHERPE. De soorten van dit geslacht zijn onder den naam van *rietvink* bekend.
48. LUSCIOLA LUSCINIA, *Keys.* en *Blas.* *Nachtegaal.* Broeit tamelijk menigvuldig.
49. LUSCIOLA PHOENICURUS, *Keys.* en *Blas.* *Roodstaartje.* Broeit overal algemeen.
51. LUSCIOLA RUBECULA, *Keys.* en *Blas.* *Roodborstje.* Broeit zeer algemeen. Bijna alle voorwerpen overwinteren, slechts een enkel paar verlaat de plaats waar het gebroeid heeft.
52. LUSCIOLA CYANECULA, *Keys.* en *Blas.* Eenmaal broeiende gevonden in het jaar 1849, in het Onland, nabij het gehuchtje Eelderwolde.
- SAXICOLA. De soorten van dit geslacht zijn onder den naam van *stop* bekend.
53. SAXICOLA OENANTHE, *Bechstein.* Broeit algemeen door de geheele provincie op de heideachtige gronden, zeldzamer op andere plaatsen. Jaarlijks in kleinen getale op Rottum.
54. SAXICOLA RUBETRA, *Bechstein.* Als de vorige, doch minder algemeen.
- 54a. SAXICOLA RUBICOLA, *Bechstein.* Twee of drie malen in de omstreken der stad Groningen waargenomen.
56. ANTHUS PRATENTIS, *Bechstein.* *Piepleeuwrik.* Broeit in de geheele provincie vrij algemeen. Op Rottum.
58. ANTHUS ARBOREUS, *Bechstein.* *Graspiepert.* Broeit minder algemeen dan de vorige. Trekt dadelijk bij het begin van de vorst weg.
59. MOTACILLA ALBA, *Linné.* *Bouwmannetje, Akkermannetje.* Overal zeer menigvuldig broeiende. Op Rottum.
61. MOTACILLA FLAVA, *Linné.* *Koelvinkje, Geel Akkermannetje.* Minder algemeen dan de vorige. Eenmaal overwinterende aangetroffen. Op Rottum.
- TURDUS. Al de soorten van dit geslacht worden met den algemeenen naam van *lijster* aangeduid, behalve de T. MERULA, die ook in deze provincie, even als in Zuid-Holland en vele andere provinciën van ons land door jagers en buitenlieden niet als eene lijster, doch als een aan den ORIOLUS GALBULA verwanten vogel beschouwd wordt.
62. TURDUS VISCIVORUS, *Linné.* *Zware lijster.* Meest alle jaren, enkele voorwerpen in het najaar op den doortrek gevangen. Van tijd tot tijd broeiende waargenomen.
63. TURDUS PILARIS, *Linné.* *Kramsvogel, Dubbele lijster.* Zeer algemeen door de geheele provincie in het najaar op den doortrek. Drie

- of vier malen broeiende aangetroffen in een tijdsverloop van ruim tien jaren op verschillende plaatsen in de nabuurschap van de stad Groningen.
65. *TURDUS ILIACUS*, *Linné*. *Oranjelijster*, *Schatlijster*. In groote troepen in het najaar op den doortrek. Jaarlijks enkele paren broeiende waargenomen.
66. *TURDUS MUSICUS*, *Linné*. *Zanglijster*. Gewoonlijk veel algemeener in het najaar op den doortrek dan de *T. ILIACUS*. In het najaar van 1853 kwam de *T. MUSICUS* in veel minder aantal voor. In den winter van 1852 een voorwerp overwinterende aangetroffen.
- 66a. *TURDUS SIBIRICUS*, *Pallas*. Een mannetje in den overgang van het eerste tot het tweede jaar, werd in September 1853 nabij Paterwolde geschoten. Verzameling van den Heer H. REILINGH te Groningen.
67. *TURDUS TORQUATUS*, *Linné*. Komt in kleinen getale in het najaar op den doortrek voor. Verscheidene malen broeiende aangetroffen op eenige uren afstand van de stad Groningen. Volgens sommigen zouden jaarlijks enkele paren in de provincie broeijen.
68. *TURDUS MERULA*, *Linné*. *Gietling*, *Merel*. Broeit overal menigvuldig, en blijft den geheelen winter over. In het najaar in groote troepen op den doortrek. Zij trekken later dan de andere *TURDUS*-soorten, en zelden in gezelschap van de *T. ILIACUS* en *MUSICUS*.
69. *ORIOULUS GALBULA*, *Linné*. *Gelegouw*, *Goudmerel*. Overal algemeen broeiende.
70. *CINCLUS AQUATICUS*, *Bechstein*. Van tijd tot tijd waargenomen.
71. *ACCENTOR MODULARIS*, *Cuvier*. *Winterzanger*, *Basterdnachtegal*. Broeit vrij algemeen. Overwintert dikwijls, vooral in zachte winters.
72. *TROGLODYTES EUROPAEUS*, *Cuvier*. *Winterkoninkje*. Overal algemeen.
73. *REGULUS CRISTATUS*, *Willughby*. *Goudhaantje*. Laat in het najaar en soms in den winter in kleinen getale op den doortrek. In buitengewone menigte in het najaar van 1852.
75. *PARUS MAJOR*, *Linné*. *Koolmees*. Broeit tamelijk algemeen. Menigvuldig op den doortrek.
76. *PARUS PALUSTRIS*, *Linné*. Broeiende en in het najaar op den doortrek waargenomen; veel minder algemeen dan de vorige.
77. *PARUS ATER*, *Linné*. Hoogst zeldzaam. Voor eenige jaren twee voorwerpen geschoten. Een ex. is op het Museum v. Nat. Hist. te Groningen.
78. *PARUS CRISTATUS*, *Linné*. *Kuifmees*. Zeldzaam. Nu en dan broeiende waargenomen; verscheidene jaren achtereen in dezelfde streek.
79. *PARUS COERULEUS*, *Linné*. *Blaauwmeesje*. Broeit zeer algemeen, en

- vele overwinteren. In het najaar komen op den doortrek kleine of grootere troepen aan; van deze blijven vele zwerven, die dan ook overwinteren, tot dat de meeste in het voorjaar wegtrekken.
80. PARUS CAUDATUS, *Linné*. *Ijsbeer*, *Moessien*. Broeit in kleinen getale.
 81. PARUS BIARMICUS, *Linné*. *Baardmannetje*. Zeldzaam.
 82. CERTHIA FAMILIARIS, *Linné*. *Boomkruipertje*. Gedurende het geheele jaar vrij menigvuldig.
 83. SITTA CAESIA, *Meyer en Wolf*. *Blaauwspecht*. Uiterst zeldzaam waargenomen.
 84. PICUS VIRIDIS, *Linné*. *Groenspecht*. Broeit algemeen.
 86. PICUS MAJOR, *Linné*. *Bontspecht*. Als P. VIRIDIS.
 88. PICUS MINOR, *Linné*. Komt nu en dan voor. Eén voorwerp te Veenhuizen geschoten.
 89. YUNX TORQUILLA, *Linné*. Enkele paren broeijen jaarlijks in verschillende streken der provincie. In het najaar op den doortrek minder zeldzaam.
 90. CUCULUS CANORUS, *Linné*. *Koekoek*. Overal algemeen.
 91. UPUPA EPOPS, *Linné*. *Hop*, *Drek-haan*, *Stront-haan*. Zeer zeldzaam. Ruim twee jaren geleden, midden in den zomer een voorwerp bij Onderdendam gezien.
 92. ALCEDO ISPIDA, *Linné*. *Ijsvogel*. Jaarlijks in den winter vrij algemeen; in sommige winters in menigte dood op de sneeuw gevonden.
 93. CORVUS CORAX, *Linné*. *Raaf*. In zeer kleinen getale door de geheele provincie broeiende.
 94. CORVUS CORONE, *Linné*. Overal algemeen gedurende het geheele jaar.
 95. CORVUS CORNIX, *Linné*. *Grijze lummel*, *Grijze kraai*. Des winters overal in menigte.
 96. CORVUS FRUGILEGUS, *Linné*. *Roek*. Minder algemeen dan de vorige.
 97. CORVUS MONEDULA, *Linné*. *Torenka*. Overal zeer algemeen gedurende het geheele jaar.
 98. CORVUS PICA, *Linné*. *Bonte aakster*. Als de vorige.
 99. NUCIFRAGA CARYOCATACTES, *Cuvier*. *Notenkraker*. Gewoonlijk zeer zeldzaam. Van tijd tot tijd algemeen des winters, en onder andere (zoo als in verscheidene provinciën van ons land) in den winter van 1850.
 100. GARRULUS GLANDARIUS, *Cuvier*. *Krijtaakster*, *Houtaakster*. Broeit algemeen in de geheele provincie, doch vooral aan de Drentsche grenzen en in eenige hooggelegene streken, zij is dus niet, zoo

als de Heer *Sloet tot Holdhuis* (l. bl. 210) vermeldt in het hooge land van Groningen onbekend.

101. ANPELIS GARRULUS, *Linné*. *Pestvogel*, *Lakvogel*. Zeer zeldzaam, en in sommige jaren in het geheel niet waargenomen. In andere jaren in aanzienlijke menigte, zoo als in den winter van 1830.
102. STURNUS VULGARIS, *Linné*. De ouden worden *spra*, *sprotter*, *protter*, en de jongen *dotter* genaamd. Overal zeer algemeen broeiende. Broeit algemeen op Rottum.
103. ALAUDA ARVENSIS, *Linné*. *Leeuwrik*. Overal zeer algemeen broeiende. Broeit op Rottum in kleinen getale.
104. ALAUDA CRISTATA, *Linné*. *Kuifleeuwrik*. Broeit vooral op drooge weiden, weinig minder algemeen dan de vorige.
105. ALAUDA ARBOREA, *Linné*. *Boom-leeuwrik*. In kleinen getale jaarlijks waargenomen.
107. FRINGILLA COELEBS, *Linné*. *Vink*, *Kolfvink*. Broeit zeer algemeen, vooral in de sparreboschen. Er komt door de geheele provincie eene standvastige variëteit voor, met een klein wit vlekje op het midden van den nek, deze zijn de zoogenaamde *Kolfvinken*.
108. FRINGILLA MONTIFRINGILLA, *Linné*. *Kweevink*, *Keep*. In het najaar niet zeldzaam op den doortrek.
109. FRINGILLA CHLORIS, *Linné*. *Kornuit*. Broeit overal in zeer groote menigte.
110. FRINGILLA CANNABINA, *Linné*. *Robijn*. Broeit overal vrij algemeen.
111. FRINGILLA MONTIUM, *Gmelin*. *Barm*, *Graauwbarm*. Zeer algemeen in het najaar op den doortrek; blijft tot laat in den winter of gedurende den geheelen winter zwerven en wordt, wanneer er sneeuw ligt, bij honderden te gelijk gevangen.
112. FRINGILLA LINARIA, *Linné*. *Steenbarm*. Veel minder algemeen dan de vorige, gewoonlijk in kleinen getale.
115. FRINGILLA CARDUELIS, *Linné*. *Putter*. Broeit vrij algemeen. Men heeft herhaalde malen onder troepen van deze vogels in het najaar op den doortrek, *Kanarievogels* aangetroffen.
114. FRINGILLA SPINUS, *Linné*. *Sijs*. Broeit hier en daar in kleinen getale. Menigvuldig in het najaar op den doortrek.
113. PASSER DOMESTICUS, *Gessner*. *Musk*. Overal zeer algemeen gedurende het geheele jaar.
116. PASSER MONTANUS, *Aldrovandi*. *Ringmusk*. Overal algemeen. Ten halve standvogel en ten halve trekvogel.
118. COCCOTHAUSTES VULGARIS, *Pallas*. *Appelvink*. Zeldzaam. Wordt

meestal in gezelschap van *LOXIA CURVIROSTRA*, op den doortrek waargenomen.

119. *PYRRHULA VULGARIS*, *Temminck*. *Goudvink*. Zeer zeldzaam. In 1850 in menigte in de geheele provincie.
- 119a. *LOXIA PITYOPSITTACUS*, *Bechstein*. In October 1857 werd een volwassen voorwerp geschoten tusschen Groningen en Assen. Museum van Nat. te Groningen.
120. *LOXIA CURVIROSTRA*, *Linné*. *Kruisvink*, *Kruiskanarie*. Niet zeldzaam in het najaar op den doortrek.
122. *EMBERIZA MILIARIA*, *Linné*. *Dikschijter*, *Korensperk*, *Graauwstjirt*. Vrij menigvuldig door de geheele provincie. Broeit jaarlijks in kleiner of grooter getal.
123. *EMBERIZA CITRINELLA*, *Linné*. *Geelstjirt*. Broeit algemeen; in groote menigte op de heide bij Harendermolen.
124. *EMBERIZA HORTULANA*, *Linné*. *Vreemdeling*. Zeldzaam. In den zomer van 1853 twee voorwerpen geschoten.
125. *EMBERIZA SCHOENICLUS*, *Linné*. *Rietmusk*. In de meeste streken in kleinen getale broeiende. In het najaar op den doortrek vrij menigvuldig. Vele overwinteren.
127. *EMBERIZA NIVALIS*, *Linné*. *Ijskletter*. Des winters niet zeldzaam.
128. *COLUMBA PALUMBUS*, *Linné*. *Hout-*, *Ring-*, *Ringel-duif*. Broeit overal in menigte. De meeste overwinteren en leven dan in troepen bijeen.
130. *COLUMBA TURTUR*, *Linné*. *Tortel*. Als de vorige, doch overwintert niet.
131. *TETRAO TETRIX*, *Linné*. *Korhoen*. Broeit overal in vrij aanzienlijken getale op de heide en op heideachtige gronden; algemeen op de heide bij Harendermolen.
132. *PERDIX CIRENEA*, *Brisson*. *Patries*. Broeit overal zeer algemeen.
133. *PERDIX COTURNIX*, *Latham*. *Kwartel*. Broeit overal vrij algemeen.
138. *CHARADRIUS PLUVIALIS*, *Linné*. *Plevier*, *Wilster*. In het najaar en in den winter vrij menigvuldig.
141. *CHARADRIUS HIATICULA*, *Linné*. Van tijd tot tijd in het voorjaar op den doortrek waargenomen. Op Rottum vrij algemeen.
143. *VANELLUS CRISTATUS*, *Meyer en Wolf*. *Kievit*. Broeit zeer algemeen door de geheele provincie op alle lage landen.
146. *HAEMATOPUS OSTRALEGUS*, *Linné*. Meestal *Oestervisscher*. Zeldzaam. Broeit vrij algemeen op Rottum.
147. *SCOLOPAX RUSTICOLA*, *Linné*. *Houtsnip*. Algemeen in het najaar op den doortrek door de geheele provincie. In de laatste vier of vijf jaren in vele streken in gering aantal waargenomen. Broeit zeldzaam in deze provincie.

148. *SCOLAPAX MAJOR*, *Gmelin*. *Poelsnip*. Minder algemeen dan de vorige. Broeit jaarlijks in kleinen getale op moerassige plaatsen. Op den doortrek in het najaar in kleiner of grooter getal waargenomen.
149. *SCOLOPAX GALLINAGO*, *Linné*. *Watersnip*. Broeit jaarlijks in vele streken door de geheele provincie, in sommige jaren vrij algemeen. Op den doortrek in het najaar in grooten getale.
150. *SCOLOPAX GALLINULA*, *Linné*. *Bokje*. Broeit jaarlijks in sommige streken in nog geringer aantal dan *S. MAJOR*. Minder algemeen dan de *S. GALLINAGO* op den doortrek.
151. *LIMOSA AEGOCEPHALA*, *Bonaparte*; *L. MELANURA*, *Leisler*. *Grut*, *Grutto*. Broeit algemeen op alle lage en moerassige landen.
156. *TRINGA VARIABILIS*, *Meyer*; *T. CINCLUS*, *Linné*. Zeldzaam. Een voorwerp op het Museum v. Nat. Hist. te Groningen.
160. *TRINGA PUGNAX*, *Linné*. *Kemphaan*. Broeit bijna overal menigvuldig; ongemeen talrijk in het Onland. Broeit in kleinen getale op Rottum.
165. *TOTANUS GLOTTIS*, *Bechstein*. Twee of drie voorwerpen geschoten.
164. *TOTANUS CALIDRIS*, *Bechstein*. *Tuutling*. Broeit door de geheele provincie vrij menigvuldig. Broeit op Rottum.
163. *TOTANUS GLAREOLA*, *Temminck*. Van tijd tot tijd waargenomen.
- 165a. *TOTANUS OCHROPUS*, *Temminck*. Eenmaal geschoten (komt ook jaarlijks in Holland voor).
167. *NUMENIUS ARQUATA*, *Latham*. *Wilp*, *Groote wilp*. Broeit op alle heidevelden en lage gronden. Algemeen op de heide bij Harendermolen.
168. *NUMENIUS PHAEOPUS*, *Latham*. *Regenwilp*, *Kleine wilp*. Nimmer, zoo ver wij weten, broeiende aangetroffen, doch jaarlijks op den doortrek in klein aantal.
170. *ARDEA CINEREA*, *Linné*. *Reiger*. Broeit overal tamelijk algemeen. In zachte winters overwinteren enkele voorwerpen.
171. *ARDEA PURPUREA*, *Linné*. Schijnt in de noordelijke provinciën van ons land nimmer voor te komen of ten minste hoogst zeldzaam te zijn. In Groningen is deze vogel nog nimmer waargenomen, zoo ver ons bekend is. In Friesland weten wij van slechts een voorwerp, geschoten bij Wolvega.
- 171a. *ARDEA GARZETTA*, *Linné*. Weinige jaren geleden een voorwerp geschoten tusschen Burum en Kollum. Door Dr. SWART aan het Museum van Nat. Hist. te Groningen gezonden.

172. ARDEA NYCTICORAX, *Linné*. Zeldzaam. Een voorwerp op het Museum van Nat. Hist. te Groningen.
175. ARDEA STELLARIS, *Linné*. *Reidomp*. Vrij algemeen in moerasachtige streken.
176. CICONIA ALBA, *Brisson*. *Eiber*. Broeit overal zeer algemeen.
177. CICONIA NIGRA, *Gessner*. Vele jaren geleden een voorwerp nabij de stad Groningen, en den 5 Augustus 1846 een bij Noordbroek geschoten. In 1825 werden er eenige voorwerpen op het Ruigzand gevangen.
178. IBIS FALCINELLUS, *Temminck*. In 1850 of 1851 een voorwerp geschoten in de omstreken van de stad Groningen.
180. PLATALEA LEUCORODIA, *Linné*. *Lepelaar*. Jaarlijks in kleinen getale waargenomen.
181. FULICA ATRA, *Linné*. *Meerkol*. Broeit in zeer kleinen getale in groote en kleine wateren.
182. GALLINULA CHLOROPUS, *Linné*. *Waterhennetje*. Broeit overal algemeen. In koude winters dikwijls op hooge boomen huizende, waargenomen.
183. GALLINULA PORZANA, *Latham*. Broeit jaarlijks in kleinen getale.
184. CREX PRATENSIS, *Bechstein*. *Kwartelkoning*. Jaarlijks broeiende en op den doortrek in het najaar in kleinen getale waargenomen.
185. RALLUS AQUATICUS, *Linné*. *Fluijje*. Broeiende en op den doortrek in het najaar vrij algemeen.
186. PODICEPS CRISTATUS, *Latham*. Broeit op de groote wateren in kleinen getale.
188. PODICEPS CORNUTUS, *Latham*. Zeldzaam in den winter waargenomen.
190. PODICEPS MINOR, *Latham*. Broeit jaarlijks in meer of minder aantal. Zeldzamer in den winter waargenomen.
192. COLYMBUS SEPTENTRIONALIS, *Linné*. *Groote waterduiker*. De jongen zijn des winters algemeen; de ouden zeldzaam.
194. URIA TROILE, *Temminck*. Zeldzaam. In de winter van 1853—1854 in menigte langs de zeestranden (even als langs het geheele zeestrand in Noord- en Zuid-Holland).
196. ALCA TORDA, *Linné*. Zeldzaam. Een voorwerp op het Museum v. Nat. Hist. te Groningen.
199. ANSER CINEREUS, *Meyer en Wolf*. *Schierling*. Jaarlijks op den doortrek in het najaar in groote troepen.
200. ANSER SEGETUM, *Bechstein*. *Weenk*, *Wink*, *Weenkies*, *Grasgans*. Iets minder algemeen dan de A. CINEREUS.

202. ANSER ALBIFRONS, *Bechstein*. *Kolgans*; aan den Dollard *Kol*. Als de vorige.
205. ANSER BERNICLA, *Illiger*. Jaarlijks in kleinen getale op den doortrek in het najaar.
206. ANSER LEUCOPSIS, *Bechstein*. *Brandgans*. Zeldzaam. Jaarlijks enkele voorwerpen waargenomen.
209. CYGNUS MUSICUS, *Bechstein*. *Hoelzwaan*. In den winter van tijd tot tijd waargenomen.
210. CYGNUS BEWICKII, *Yarr*; MUSICUS MINOR. *Kleine zwaan*. Als de vorige.
211. ANAS BOSCHAS, *Linné*. *Wilde eend*. Broeit overal zeer algemeen. In zeer kleinen getale op Rottum.
212. ANAS CRECCA, *Linné*. *Krikje*, soms ook *Teling*. Broeit jaarlijks in kleinen getale. Zeer menigvuldig op den doortrek, laat in het najaar en soms in het begin van den winter.
213. ANAS QUERQUEDULA, *Linné*. *Teling*. Broeit overal algemeen.
214. ANAS PENELOPE, *Linné*. *Groote smink*, *Smient*. Komt vrij algemeen voor laat in het najaar op den doortrek.
215. ANAS ACUTA, *Linné*. *Pijlstaart*. Minder algemeen dan de vorige.
216. ANAS STREPERA, *Gessner*. *Roepereend*. Broeit jaarlijks in kleinen getale op kleine en groote wateren.
217. ANAS CLYPEATA, *Linné*. *Lepelbek*. Broeit algemeen op heldere plassen.
218. ANAS TADORNA, *Linné*. *Bergeend*. Algemeen op den doortrek in het najaar langs de zeekusten. Broeit in groote menigte op Rottum, vroeger in konijnenholen, doch sedert verscheidene jaren in kunstmatige holen, korten tijd na het uitroeijen van de konijnen.
223. ANAS CLANGULA, *Linné*. *Brileend*. In den winter vrij algemeen.
224. ANAS FULIGULA, *Linné*. Enkele voorwerpen in den winter bijna jaarlijks waargenomen.
227. ANAS NYROCA, *Güldenstadt*; LEUCOPHTHALMOS, *Bechstein*. Nu en dan, doch hoogst zeldzaam, in het najaar waargenomen. Kortten tijd geleden een voorwerp door een onzer geschoten.
228. MERGUS MERGANSER, *Linné*. *Zaageend*. In den winter jaarlijks vrij algemeen.
229. MERGUS SERRATOR, *Linné*. Eenmaal hoogstens, zoo ver wij weten, in de provincie Groningen waargenomen. Het is dus hier juist het tegenovergestelde als in Zuid- en Noord-Holland, waar de *M. MERGANSER* veel zeldzamer is.
230. MERGUS ALBELLUS, *Linné*. In kleinen getale in het najaar op den doortrek.

231. CARBO CORMORANUS, *Meyer en Wolf*. Uiterst zeldzaam.
233. SULA BASSANA, *Brisson*. *Jan van Gent*. Van tijd tot tijd in den winter waargenomen.
- LARUS. De groote soorten van dit geslacht, vooral L. MARINUS en L. ARGENTATUS worden gewoonlijk onder den naam van *Kobbe* verward, en de eijeren van alle soorten heeten zonder onderscheid *Kobbe-eijeren*.
234. LARUS MARINUS, *Linné*. Algemeen des winters op den doortrek langs de zee-kusten. Wordt nu en dan landwaarts-in gezien.
236. LARUS ARGENTATUS, *Brünnich*. *Kaap*; deze soort is de eigenlijke *Kobbe*. Algemeen des winters op den doortrek langs de zee-kusten. Veel algemeener binnen in het land dan L. MARINUS. Broeit in menigte op Rottum.
237. LARUS CANUS, *Linné*. Zeldzaam op den doortrek in het najaar.
239. LARUS TRIDACTYLUS, *Linné*. Algemeener dan L. CANUS.
- STERNA. In het algemeen heeten de soorten van dit geslacht *Sterens*, *Sterns* of *Iksterns*.
244. STERNA CANTIACA, *Gmelin*. *Groote ikstern*. Broeit in ontzaggelijke menigte op Rottum, en is daar de algemeenst voorkomende vogel.
245. STERNA HIRUNDO, *Linné*. Bepaaldelijk de *Ikstern*, of het *Sterentje*. Zeer menigvuldig langs de zee-kusten. Broeit op Rottum algemeen; broeide waarschijnlijk in vroegere jaren in nog grootere hoeveelheid aldaar.
246. STERNA MINUTA, *Linné*. *Kleine ikstern*. In kleinen getale langs de zee-kusten. Enkele paren broeijen jaarlijks op Rottum.
248. STERNA NIGRA, *Linné*. *Bruin-, Zwart-stern*. Broeit tamelijk algemeen op moerasachtige gronden, jaarlijks menigvuldig in het Onland. Kwam voorheen ook voor op Rottum, doch in de laatste jaren niet meer waargenomen.
254. LESTRIS POMARINUS, *Temminck*. Zeldzaam. Slechts enkele voorwerpen geschoten.

WAARNEMINGEN

BETREFFENDE

VOGELS IN NEDERLAND

IN DEN WILDEN STAAT AANGETROFFEN, BENEVENS EENIGE
HUNNER LANDNAMEN,

MEDEGEDEELD DOOR

MR. J. P. VAN WICKEVOORT CROMMELIN, te *Zandpoort*;
B. HARMSSEN, te *Zutphen*; DR. G. F. WESTERMAN, te
Amsterdam; C. DE GAVERE, te *Groningen*; F. J. J. VAN
HOVEN, te *Muiserich bij Vught*; G. M. DE GRAAF en A. A.
VAN BEMMELEN, te *Leiden*.

SCHARPVOGELS. Op verschillende plaatsen langs de zeekust der provinciën Noord- en Zuid-Holland en in Gelderland begrijpt het volk onder dezen collectieven naam al de roofvogels, behalve de arenden. v. B.

5. FALCO AESALON, *Gmel., Temm.* I. bl. 27; de oude voorwerpen zijn aan den duinkant bij Haarlem vrij zeldzaam; de jonge komen er in het najaar vrij talrijk voor. Cr. ¹⁾

VINKENVALK. Onder dezen naam worden gewoonlijk door het volk verward FALCO SUBBUTEO, F. TINNUNCULUS en ASTUR NISUS. v. B.

6. ASTUR PALUMBARIUS, *Cuv.*; na 1848 slechts éénmaal aan den duinkant bij Haarlem, door mij waargenomen, en wel een jong wijfje den 15den October 1854. Cr.

¹⁾ Bij het inzien der volgende waarnemingen zal men misschien opmerken, dat ik meermalen melding heb gemaakt van mijne verzameling opgezette vogels; ik heb dit alleen gedaan met het doel, om de beoefenaars der ornithologie uit te noodigen, mijne voorwerpen te komen bezigtigen, ten einde zich zoo veel mogelijk van de juistheid mijner waarnemingen te overtuigen. De 2de uitgaaf van het Manuel d'Ornithologie van den Hr. TEMMINCK is door mij aangehaald, doch, om onnoodige herhalingen te vermijden, slechts bij die soorten, welke de Hr. G. M. DE GRAAF in zijne Mededeelingen betreffende onze Inlandsche Vogelen niet heeft vermeld. Cr.

7. *ASTUR NISUS*, *Cuv.*, *FALCO NISUS*, *Temm.* I. bl. 56; ook wel *Vinkensperwer* geheeten; de voorwerpen in middelbaren leeftijd worden bij Haarlem gewoonlijk *Koekoeksvederen* genoemd. CR.
8. *CIRCUS RUFUS*, *Briss.*, *FALCO RUFUS*, *Temm.* I. bl. 69; in Noord-Holland ook *Rietwouw* genoemd. CR.
9. *CIRCUS CYANEUS*, *Bechst.*; een oud wijfje, 7 April 1854, bij Noordwijk geschoten, is in mijn bezit. CR.
- 11a. *AQUILA CLANGA*, *Pallas.* De *Basterd-arend*. In Mei 1855 werd een wijfje op het Loo gevangen. WESTERMAN.
13. *PANDION HALIAËTUS*, *Cuv.*, *FALCO HALIAËTUS*, *Temm.* I. bl. 47; een wijfje, 6 Sept. 1854 te Zandpoort geschoten, is in mijne verzameling. CR. — Komt niet zelden, in sommige jaren zelfs vrij algemeen, aan de Friesche meren, in het najaar voor. DE GAVERE.
- 14a. *MILVUS AETOLIUS*, *Bélon.* De *zwartbruine wouw*, *Temm.* I. bl. 60 en III. bl. 50. In September 1856 werd een voorwerp bij Harderwijk gevangen. WESTERMAN.
15. *BUTEO VULGARIS*, *Bechst.*, *FALCO BUTEO*, *Temm.* I. bl. 63; somtijds in Januarij, in de omstreken van Haarlem waargenomen. CR.
17. *PERNIS APIVORUS*, *Cuv.*, *FALCO APIVORUS*, *Temm.* I. bl. 67; bij Haarlem ook *Bijen-arend* genoemd; een wijfje, 3 Oct. en een mannetje, 5 Oct. 1856 te Bloemendaal gevangen, zijn in mijn bezit. CR.
22. *STRIX OTUS*, *Linn.*, *Temm.* I. bl. 102; te Bloemendaal ook in den winter geschoten. CR.
26. *HIRUNDO RIPARIA*, *Linné.* Broeit jaarlijks aan steile wanden van eenen zandkuil even buiten Zutphen. HARMSSEN.
27. *CYPSELUS APUS*, *Ill.*, *CYPSELUS MURARIUS*, *Temm.* I. bl. 434; bij Haarlem ook *Torenzwaluw* geheeten. CR. — Deze vogel draagt te Noordwijk aan Zee en elders aan onze zeekust den naam van *Steenkrijter*. v. B.
28. *CAPRIMULGUS EUROPAEUS*, *Linn.*, bij Haarlem ook *Schapenmelker*, *Nacht-ratel* en *Ratelaar* genoemd. CR.
29. *LANIUS EXCUBITOR*, *Linn.*, in het najaar, op den doortrek aan den duinkant van Noord-Holland, van tijd tot tijd waargenomen. Een voorwerp, den 13^{den} Dec. 1853, bij strenge koude, in de nabijheid van Haarlem geschoten. CR. — Heet in Gelderland dikwijls *Wachter*. v. B.
30. *LANIUS COLLURIO*, *Linn.* Te Zandpoort ook *Negendooder* genoemd. CR.
32. *MUSCICAPA GRISOLA*, *Linn.*; draagt in de omstreken van Haarlem den naam van *Kersenspikkertje*. CR.
33. *MUSCICAPA ATRICAPILLA*, *Linn.*, sedert 1853, telken jare in de maand

Mei, aan den duinkant van Bloemendaal en Zandpoort, en ook eens te Bennebroek waargenomen. Twee voorwerpen zijn in mijn bezit. CR.

34. MUSCICAPA ALBICOLLIS, *Temm.* I. bl. 153; een voorwerp is door mij geschoten op den 18^{den} Mei 1855 op het zeestrand nabij Noordwijk aan Zee. v. B.
36. SYLVIA CURRUCA, *Lath.*, *Temm.* I. bl. 209; jaarlijks verscheidene voorwerpen aan den duinkant bij Haarlem, in den broeitijd waargenomen. CR.
37. SYLVIA ATRICAPILLA, *Lath.*; twee mannetjes zijn, 15 Junij en 3 Julij 1854, te Zandpoort geschoten; een wijfje, 3 Nov. 1854 te Bloemendaal gevangen, is in mijne verzameling. CR.
40. FICEDULA RUFa, *K. en B.*, SYLVIA RUFa, *Temm.* I. bl. 225; door de vinkers bij Haarlem *Klein vinkenbijtertje* genoemd; een mannetje, 2 Nov. 1854 te Zandpoort gevangen, is in mijn bezit. CR.
41. FICEDULA SIBILATRIX, *K. en Bl.*, SYLVIA SIBILATRIX, *Temm.* I. bl. 223; jaarlijks in den zomer, in beukenbosschen te Bloemendaal, en ook in April, in de Haarlemmerhout en te Zandpoort waargenomen. CR.
- 47a. CALAMOPERPE LOCUSTELLA, *Boie*, SYLVIA LOCUSTELLA, *Temm.* I. bl. 184, de *Sprinkhaan-rietsanger* ook *Stapel*; verscheidene voorwerpen zijn in Mei 1855 en in April en Mei 1856, in de met Kattendoornen (*Hippophaë rhamnoides*, *Linn.*) begroeide dellen der hooge zeeduinen nabij Zandpoort waargenomen en geschoten. Een mannelijk voorwerp eenige weken lang in het korte eikenbakhout aan den duinkant bij Velsen waargenomen, is aldaar den 22sten Junij 1855 geschoten. Vier voorwerpen zijn in mijne verzameling. CR.
50. LUSCIOLA THYTTIS, *K. en B.*, *Temm.* I. bl. 218; in April 1856 gedurende verscheidene dagen een voorwerp, en in dezelfde maand van het volgende jaar een mannetje en wijfje gedurende meer dan 14 dagen binnen Leiden waargenomen. v. B.
53. SAXICOLA OENANTHE, *Bechst.*; in de omstreken van Haarlem ook *Stag* genoemd. CR. — Broeit algemeen op de heide in Overijssel, doch wordt steeds algemeener naarmate men Hanover nadert. In Gelderland, vooral in het aan genoemde provincie grenzende gedeelte, heet deze vogel *Heidehopper*. v. B.
- 53a. SAXICOLA STAPAZINA, *Temm.* I. bl. 259. De *blonde tapuit*. In de duinen van Holland waargenomen. SCHLEGEL.
- 54a. SAXICOLA RUBICOLA, *Bechst.*; den 18^{den} Maart 1854, bij Harderwijk gevangen, en den 24sten Mei 1856 in de duinen nabij Zandpoort

- geschoten. Beide voorwerpen zijn in mijne verzameling. CR. — Broeit jaarlijks in de duinen der provinciën Noord- en Zuid-Holland; in Junij 1855 verscheidene voorwerpen in de duinen nabij Noordwijk geschoten en ons toegezonden door den Heer VERSTER v. WULVERHORST. DE GR. — Een individu is aldaar door mij geschoten op den 13^{den} Maart 1855; meermalen in die maand waargenomen. v. B.
58. ANTHUS ARBOREUS, *Bechst.*, *Temm.* I. bl. 271; ook in Noord-Holland, langs den duinkant, broeiende waargenomen. CR.
- 58a. ANTHUS CAMPESTRIS, *Bechst.*, A. RUFESCENS, *Temm.* De *Duinpieper*. *Temm.* I. bl. 267. Een mannetje en wijfje van deze soort zijn door den Hr. VERSTER v. WULVERHORST in Junij 1854 en in Mei 1855 in de duinen nabij Noordwijk geschoten en aan ons gezonden; in den zomer van 1856 beide seksen aldaar weder waargenomen; het aantal individu's scheen steeds gering te zijn. DE GR.
60. MOTACILLA LUGUBRIS, *Temm.* I. bl. 255, MOT. YARRELLII, *Temm.* IV. bl. 620; is in de omstreken van Haarlem, in April waargenomen. CR.
- 60a. MOTACILLA BOARULA, *Linn.*, *Temm.* I. bl. 257; twee voorwerpen op den 20sten Februarij 1852 en gedurende de acht daaropvolgende dagen binnen Leiden waargenomen; in den volgenden winter weder een voorwerp aldaar gezien. v. B. — In den winter van 1854—55 een paartje gevangen, die beiden in een stal waren komen vliegen. HARMS.
62. TURDUS VISCIVORUS, *Linn.*; sedert 1852 jaarlijks, in het najaar aan den duinkant bij Haarlem waargenomen. CR. — Wordt jaarlijks in klein aantal op den doortrek gevangen, op alle plaatsen, die nabij onze zeekust gelegen zijn. v. B.
63. TURDUS PILARIS, *Linn.*; bij Haarlem ook *Kamlijster* genoemd. CR.
65. TURDUS ILIACUS, *Linn.*, *Temm.* I. bl. 165; somtijds des winters aan den duinkant bij Haarlem aangetroffen. CR.
66. TURDUS MUSICUS, *Linn.*; draagt in de omstreken van Haarlem den naam van *Graauwe lijster* of *Graauwtje*; is aldaar ook des winters aangetroffen. CR.
- 66a. TURDUS SIBIRICUS, *Pallas*, *Temm.* III. bl. 98. Een jong mannetje is door ons op den 1sten October 1856 te Noordwijk in lijsterstricken gevangen. DE GR.
67. TURDUS TORQUATUS, *Linn.*, bij Haarlem ook *Kranslijster* genoemd. CR. — In 1855 een paar broeiende waargenomen even buiten Zutphen bij het Slingerboschje. HARMS. — Op den 10^{den} Mei 1856 een voor-

- werp binnen Leiden geschoten, en op den 18^{den} April een wijfje aldaar waargenomen. v. B.
73. *REGULUS CRISTATUS*, Will., *SYLVIA REGULUS*, Temm. I. bl. 229; in de omstreken van Haarlem, ook *Sparrenstijse*, *Zeezijse* en *Bergstijse* genoemd; is aldaar ook des winters aangetroffen. Cr.
74. *REGULUS IGNICAPILLUS*, Naum., *SYLVIA IGNICAPILLA*, Temm. f. bl. 251; den 6^{den} Januarij 1835, in het Neetbosch te Zandpoort geschoten. Cr.
77. *PARUS ATER*, Linn.; een mannetje, 16 Mei 1835 te Bloemendaal geschoten, is in mijne verzameling. Cr.
80. *PARUS CAUDATUS*, Linn.; bij Haarlem ook *Pijlstaartje* en *Doodshoofdje* genoemd. Cr. — Broeit jaarlijks vrij menigvuldig in de provinciën Gelderland en Utrecht. v. B.
83. *SITTA CAESIA*, M. en W.; broeit jaarlijks op Hunderen te Twello; ook op Twickel in Overijssel en nabij Brummen door mij broeiende waargenomen. v. B.
84. *PICUS VIRIDIS*, Linn., Temm. I. bl. 594; aan den duinkant van Bloemendaal in alle jaargetijden waargenomen. Cr.
86. *PICUS MAJOR*, Linn., Temm. I. bl. 595; te Zandpoort ook *Eksterspecht* gheeten; meermalen in het najaar en den winter in Noord-Holland waargenomen. Cr. — Niet zelden broeiende waargenomen nabij Soestdijk en te Twello. — Deze soort is van September, gedurende den geheelen winter tot in het begin van het voorjaar in 1856—57 in de provinciën Noord- en Zuid-Holland, Utrecht, Gelderland, Groningen, en waarschijnlijk in geheel Nederland zeer algemeen geweest. v. B.
87. *PICUS MEDIUS*, Linn., Temm. I. bl. 598; eenige malen op Hunderen te Twello waargenomen. v. B.
88. *PICUS MINOR*, Linn., Temm. I. bl. 599; in 1835 bij Zutphen waargenomen. HARMS. — Broeit niet zelden nabij Soestdijk; is meermalen op Hunderen te Twello broeiende waargenomen. v. B.
- 88a. *PICUS MARTIUS*, Linn. *De Zwarte specht*; Temm. I. bl. 590; is in verschillende jaren tweemaal op Hunderen te Twello gezien. v. B.
89. *YUNX TORQUILLA*, Linn.; meermalen in het voorjaar en den zomer, aan den duinkant van Bloemendaal en Velsen geschoten; een mannetje is in mijne verzameling. Cr.
91. *UPUPA EPOPS*, Linn.; in Noord-Holland ook *Drekhaan* genoemd. Twee voorwerpen zijn in Junij 1854 in de nabijheid van Haarlem geschoten. Cr.
92. *ALCEDO ISPIDA*, Linn.; broeiende door mij waargenomen in het Drie-

- bergsche bosch, nabij Brummen, op Hunderen, op Twickel, nabij Soesdijk en in een tuin nabij Alkmaar alwaar het paartje verscheidene jaren achtereen, zomer en winter, nabij den vijver werd gezien. v. B.
95. CORVUS CORAX, *Linn.*, *Temm.* I. bl. 107; broeit somtijds ook in Noord-Holland, alwaar hij in alle jaargetijden is waargenomen. CR.
96. CORVUS FRUGILEGUS, *Linn.*; ook in Noord-Holland des winters aangetroffen. CR.
99. NUCIFRAGA CARYOCATACTES, *Cuv.*, *Temm.* I. bl. 117; in den winter van 1850 zeer algemeen in de provinciën Utrecht, Gelderland, Noord- en Zuid-Holland. v. B.
100. GARRULUS GLANDARIUS, *Cuv.*; wordt in Noord- en Zuid-Holland ook *Meerkolf* genoemd; in de omstreken van Rotterdam, waar deze vogel vrij menigvuldig voorkomt, draagt hij den naam van *Kleiekster* en *Broekekster*. v. B.
- 100a. CORACIAS GARRULA, *Linn. De Scharelaar. Temm.* I. bl. 127; een voorwerp geschoten in Junij op de buitenplaats van den Heer VAN PALLANDT te Wassenaar. v. B.
102. STURNUS VULGARIS, *Linn.*, meermalen des winters, bij zacht weder, in Noord-Holland aangetroffen. CR.
- 102a. STURNUS ROSEUS, PASTOR ROSEUS, *Temm. De Rosé-spreeuw. Temm.* I. bl. 156. Een wijfje, den 14^{den} Julij 1856, onder een troep spreewen, te Bloemendaal geschoten, is in mijne verzameling. CR. — In dienzelfden tijd is een voorwerp geschoten in de nabijheid van het dorp Erzinge in de provincie Groningen. DE GAVERE.
103. ALAUDA ARVENSIS, *Linn.*, *Temm.* I. bl. 281; des winters bij zacht weder, in de omstreken van Haarlem aangetroffen. CR.
104. ALAUDA CRISTATA, *Linn.*, *Temm.* I. bl. 277; ook in Zuid-Holland in den winter waargenomen. CR. — Deze soort broeit zeer algemeen in den winter nabij de heide en heideachtige gronden in Overijssel. v. B.
105. ALAUDA ARBOREA, *Linn.*; twee voorwerpen, 28 Dec. 1856, in de duinen nabij Zandpoort geschoten, zijn in mijne verzameling. CR.
107. FRINGILLA COELEBS, *Linn.*; ook in Noord-Holland, in het najaar, in groote menigte, op den doortrek, vooral langs den duinkant, alwaar, meest alle jaren, eenige voorwerpen overwinteren; buitengewoon menigvuldig in den winter van 1853—54, in de omstreken van Haarlem. Wordt te Amsterdam ook *Schildvink* genoemd. CR. — De vinkers en vogelhandelaars noemen deze soort

- ook *Kwinker*; eene lichtere variëteit, met meer wit op de borst, wordt door hen *Boekvink* genaamd, terwijl zij onder den naam van *Hofsteevinken*, die individu's aanduiden, die zomer en winter, jaren achtereen, (soms 10 à 12 jaren) op dezelfde plaats blijven wonen, zonder immer weg te trekken. v. B.
108. FRINGILLA MONTIFRINGILLA, *Linn.*; in den winter en in het voorjaar, in de omstreken van Haarlem waargenomen. CR.
109. FRINGILLA CHLORIS, *Linn.*; te Amsterdam ook *Groenvink* geheeten; is in den winter te Bloemendaal aangetroffen. CR. — De naam van *Vlasvink* wordt in Zuid-Holland door de boeren dikwijls aan deze soort gegeven, doch in het algemeen is dezelve een der onbepaaldste namen, die door het volk op allerhande soorten van zangvogels wordt toegepast. v. B.
112. FRINGILLA LINARIA, *Linn., Temm.* I. bl. 375; ook in Noord-Holland *Paapje* genoemd; overwintert somtijds aan den duinkant dezer provincie. CR.
113. FRINGILLA CARDUELIS, *Linn.*; de groote voorwerpen, die in de omstreken van Haarlem broeijen, worden somtijds *Bloemputters* genoemd. CR.
114. FRINGILLA SPINUS, *Linn., Temm.* I. bl. 371; in den winter en het voorjaar, aan den duinkant van Noord-Holland aangetroffen. CR.
118. COCCOTHEAUSTES VULGARIS, *Pall.*; in Gelderland ook *Kernbiter* genoemd. v. B.
119. PYRRHULA VULGARIS, *Temm.* I. bl. 338; een wijfje is den 20sten Januarij 1855, te Velsen geschoten. CR.
120. LOXIA CURVIROSTRA, *Linn.*; troepjes, uit oude en jonge voorwerpen bestaande, zijn meermalen in Junij, aan den duinkant, in Noord-Holland waargenomen, vooral menigvuldig in Junij en Julij 1855. CR. — In den zomer van 1855, een jong mannetje bij Zutphen gevangen. HARMS.
122. EMBERIZA MILIARIA, *Linn.*; een voorwerp, 4 Oct. 1855 nabij 's Gravenhage gevangen, is in mijne verzameling. CR.
125. EMBERIZA CITRINELLA, *Linn.*; bij Haarlem en in de provincie Utrecht ook wel *Geelgarst* genoemd. CR.
124. EMBERIZA HORTULANA, *Linn.* Volgens sommigen zoude deze soort meermalen op den doortrek langs het zeestrand met andere gorsen voorkomen. v. B.
- 124a. EMBERIZA CIRLUS, *Linn.* De *Cirl-gors*, *Temm.* I. bl. 315; een voorwerp in 1856 bij Harderwijk gevangen. WESTERMAN.
127. EMBERIZA NIVALIS, *Linn.*; in menigte bij Zutphen in den winter van

- 1854—55. HARMS. — Wordt bij de vogelhandelaars in Zuid-Holland ook *Zee- en Strandputter* genoemd. v. B.
128. COLUMBA PALUMBUS, *Linn.*; overwintert jaarlijks menigvuldig in de provinciën Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland. v. B.
134. OTIS TARDA, *Linn.*; een volwassen mannetje, 7 Maart 1853, in den Prinsenvolder, eiland van Dordrecht, geschoten, is in mijne verzameling. Cr.
135. OTIS TETRAX, *Linn.*, *Temm.* II. bl. 507; een wijffe, 28 Dec. 1853 nabij Elburg geschoten, is in mijne verzameling. Cr.
137. OEDICNEMUS CREPITANS, *Temm.* II. bl. 524; broeit ook in de duinen der gemeente Bloemendaal. Een mannelijk voorwerp, 2 Dec. 1853, aan den duinkant van Velsen geschoten, is in mijn bezit. Cr. — Broeit jaarlijks in de Wassenaarsche duinen; draagt aldaar en elders den naam van *Scharluis*. v. B.
141. CHARADRIUS HIATICULA, *Linn.*; aan het Wijkmeer, in Aug. geschoten. Cr. — Komt jaarlijks op den trek in Maart en April op ons zeestrand voor. v. B.
143. VANELLUS CRISTATUS, *M. en W.*, *Temm.* II. bl. 530; broeit ook op zeer drooge plaatsen, namelijk in de hooge zee-duinen van Bloemendaal en Velsen. Cr.
144. VANELLUS SQUATAROLA. *Gmel.* V. MELANOGASTER, *Temm.* II. bl. 547; aan het Wijkmeer in October geschoten. Cr.
146. HAEMATOPUS OSTRALEGUS, *Linn.*, *Temm.* II. bl. 531; is de *Zee-kievit* der Amsterdamsche poeliers. Cr. — Wordt langs onze zeekust ook *Kliet* genoemd. v. B.
147. SCOLOPAX RUSTICOLA, *Linn.*; eenige malen, des winters, bij zacht weder, aan den duinkant bij Haarlem, en in Gelderland aange troffen. Cr.
148. SCOLOPAX MAJOR, *Gmel.*, *Temm.* II. bl. 675; is in Gelderland bekend onder de namen van *Grasvogel* en *Grassnip*. v. B.
149. SCOLOPAX GALLINAGO, *Linn.*, *Temm.* II. bl. 676; somtijds in Januarij, bij zacht weder, in Noord-Holland waargenomen. Cr.
- De GRUTTO'S, LIMOSA. De vogels der geslachten *Limosa*, *Tringa*, *Actitis* en *Totanus* zijn bij de jagers in Noord-Holland en de poeliers te Amsterdam bekend onder den algemeenen naam van *Zomergoed*. Cr.
151. LIMOSA AEOCEPHALA, *Bon.*, L. MELANURA, *Temm.* II. p. 664; broeit ook op de lage en moerassige gronden in de provincie Utrecht. Cr.
152. LIMOSA RUFA, *Briss.*; een wijffe, in den nazomer van 1851, aan den oever van het Haarlemmermeer geschoten, is in mijne ver-

- zameling. CR. — Deze soort wordt meermalen aan ons zeestrand in het begin van den zomer gezien; ik schoot aldaar een mannetje op den 4^{den} en een wijfje op den 5^{den} Mei 1855 nabij Noordwijk; in 1854 werden daar ook in dezelfde maand een mannetje en wijfje geschoten. v. B.
155. TRINGA CANUTUS, *Linn.*, T. CINEREA, *Temm.* II. bl. 627; in Aug. en Sept., aan het Wijkermeer geschoten. CR.
154. TRINGA MARITIMA, *Brunn.*, *Temm.* II. bl. 619; den 29^{den} Jan. 1855 bij Katwijk, en den 13^{den} Jan. 1855 in Noord-Holland geschoten. CR.
155. TRINGA SUBARQUATA, *Temm.* II. bl. 609; in Aug. aan het Wijkermeer geschoten. CR.
156. TRINGA CINCLUS, *Linn.*, T. VARIABILIS, *Temm.* II. bl. 612; eenige voorwerpen, in het begin van Jan. 1855, in N.-Holland geschoten. Ook aan het Wijkermeer, in den nazomer en het najaar waargenomen. CR.
157. TRINGA CINCLUS MINOR, *Schlegel*; in Oct. aan het Wijkermeer geschoten. CR.
- 158a. TRINGA TEMMINCKII, *Leisler*, *Temm.* II. bl. 622; in Aug. aan het Wijkermeer geschoten. CR.
159. TRINGA ARENARIA, *Linn.*; ook des winters aan het zeestrand van Noord- en Zuid-Holland, in groote menigte waargenomen. CR.
160. TRINGA PUGNAX, *Linn.*, *Temm.* II. bl. 634; wordt jaarlijks in April, in groote menigte in Friesland gevangen. Wordt op Texel *Kragemaker* genoemd. Ook des zomers, op de weilanden, tusschen Haarlem en Zandpoort waargenomen. CR.
161. ACTITIS HYPOLEUCOS, *Boie*; meermalen in den nazomer, aan de steenen hoofden langs het IJ, bij Spaarndam, en den 18^{den} en 21sten Sept. 1854, aan den IJ-togt, in den Haarlemmermeerpolder geschoten. CR.
162. TOTANUS FUSCUS, *Leisl.*, *Temm.* II. bl. 639; den 3^{den} en 21sten Januarij 1853, in Noord-Holland geschoten; is aldaar ook in April en Aug., meermalen waargenomen. Den 18^{den} April 1854, ook in Friesland gevangen. Vijf voorwerpen zijn in mijne verzameling. CR.
163. TOTANUS GLOTTIS, *Bechst.*; twee voorwerpen in het begin van September 1856 in Noord-Holland geschoten. Een wijfje, 24 Sept. 1856, in de duinen nabij Zandvoort geschoten, is in mijne verzameling. CR.
165. TOTANUS GLAREOLA, *Temm.* II. bl. 654; slechts éénmaal door mij

- waargenomen, en wel twee voorwerpen in April 1854, in Noord-Holland geschoten. CR.
- 165a. TOTANUS OCHROPUS, *Temm.* II. bl. 651; in Noord-Holland gewoonlijk *Witgatje* geheeten; is aldaar aan den duinkant, in het voorjaar en den zomer, vrij algemeen, en somtijds tot laat in het najaar waargenomen: den 2^{den} en 15^{den} Dec. 1853, en den 29sten Dec. 1854 aldaar geschoten. Twee voorwerpen zijn in mijne verzameling. CR.
166. PHALAROPUS RUFESCENS, *Briss.*, P. PLATYRHYNCHUS, *Temm.* II. bl. 712; twee voorwerpen zijn in het begin van Dec. 1854, in Noord-Holland geschoten. CR.
167. NUMENIUS ARQUATA, *Lath.*; jaarlijks overwinteren meer of minder voorwerpen, die zich nabij en op ons zeestrand ophouden. v. B.
168. NUMENIUS PHAEOPUS, *Lath.*, *Temm.* II. bl. 604; in April in Friesland gevangen. Een voorwerp is in mijne verzameling. CR.
- 168a. NUMENIUS TENUIROSTRIS, *Vieillot*, *Temm.* IV. bl. 394, de *Dunbekwulp*; een mannelijk voorwerp, 5 Dec. 1856, aan het IJ nabij Spaarndam, geschoten, is in mijne verzameling. CR.
169. RECURVIROSTRA AVOCETTA, *Linn.*, meermalen in Aug. aan het Wijkmeer geschoten. CR.
- 170a. ARDEA ALBA, *Gmelin*, de *grootte zilverreiger*; op den 2^{den} Februarij 1855 een wijfje in den omtrek van Zutphen en eenige dagen vroeger een ander voorwerp geschoten. HARMS. — Andere voorwerpen in dienzelfden tijd bij Maastricht en Breda geschoten. SCHLEGEL.
173. ARDEA STELLARIS, *Linn.*, *Temm.* II. bl. 580, meermalen in Noord-Holland, in den zomer en in het najaar waargenomen. CR.
176. CICONIA ALBA, *Briss.*, *Temm.* II. bl. 560; verscheidene jaren achtereen (1853—57) in de omstreken van Zandpoort overwinterende aangetroffen. CR. — Wordt bijna overal in het Graafschap Zutphen *Stork* genoemd. In de lage Veluwe (Gelderland), in de provincie Overijssel en in sommige streken van Drenthe heet deze vogel *Eil-léver* (Heil-belover), in Groningen *Eiber*.¹⁾ v. B.
179. GRUS CINEREA, *Bechst.*, *Temm.* II. bl. 557; een voorwerp is in het najaar van 1854 nabij het dorp Laren geschoten. HARMS.
181. FULICA ATRA, *Linn.*, *Temm.* II. bl. 706; somtijds des winters in

¹⁾ Naar deze opgave verbeterde men die, welke voorkomt op bl. 218 van Dl. I dezer *Bouwstoffen*. v. B.

- N.-Holland waargenomen. Cr. — In den kouden winter van 1854—55 verscheidene voorwerpen geschoten. HARMS.
183. GALLINULA PORZANA, *Lath., Temm.* II. bl. 688; in Sept. aan het Wijkmeer geschoten, en den 20sten Febr. 1857, bij Spaarndam gevangen. Twee voorwerpen zijn in mijn bezit. Cr. — In 1855 verscheidene paren bij Zutphen broeiende waargenomen. HARMS. — Is in 1847 of 48 verbazend algemeen in ons land geweest. v. B.
- 183a. GALLINULA BAILLONII, *Vieillot.* Het *Kleinste waterhoen.* *Temm.* II. bl. 692. Een wijfje op het nest geschoten, in den omtrek van 's Hertogenbosch. VAN HOVEN.
185. RALLUS AQUATICUS, *Linn.*; meermalen des winters, in Noord- en Zuid-Holland aangetroffen. Cr.
186. PODICEPS CRISTATUS, *Lath. Temm.* II. bl. 717. Als de vorige. Cr.
187. PODICEPS RUBRICOLLIS, *Lath.* Als de vorige. v. B.
188. PODICEPS CORNUTUS ARCTICUS, *Schlegel.* PODICEPS ARCTICUS, *Temm.* IV. bl. 449, is naar veler oordeel, als soort of ras, van PODICEPS CORNUTUS, *Lath., Temm.* II. bl. 721, niet verschillend; een wijfje dezer soort, welke hier te lande ook *Kleine zanddrijver* genoemd wordt, is den 3^{den} Febr. 1855, nabij Rotterdam geschoten. Verder is PODICEPS CORNUTUS, *Lath.*, meermalen in bruiloftskleed, aan het zeestrand en op de binnenwateren van Noord-Holland, in April en Mei waargenomen; was aldaar zeer menigvuldig in April 1856. Vier voorwerpen zijn in mijne verzameling. Cr.
189. PODICEPS AURITUS, *Lath., Temm.* II. bl. 725; drie voorwerpen, 15 April 1855 nabij Alphen, en een wijfje, 24 Maart 1855, op het IJ geschoten, zijn in mijne verzameling. Wordt ook *Kleine zanddrijver* genoemd. Cr.
190. PODICEPS MINOR, *Lath., Temm.* II. bl. 727; somtijds des winters in Noord-Holland waargenomen. Cr. — Jaarlijks in menigte in den winter in wakken aan den IJssel en de daarin uitstroomende beken. HARMS.
192. COLYMBUS SEPTENTRIONALIS, *Linn., Temm.* II. bl. 916; wordt gewoonlijk *Zanddrijver* genoemd. Meermalen in het najaar, den winter en het voorjaar, in Noord-Holland, op de binnenwateren en op verdronken land waargenomen; was in deze provincie buitengewoon talrijk in April 1856. Cr.
- URIA. De Zeekoeten zijn in sommige jaren des winters zeer algemeen op het zeestrand. In verscheidene zomers heb ik ze over de Noordzee zien zwerven nabij onze kust, soms in talrijke troepen,

- en elken zomer individu's op het strand gevangen in Junij, Julij en Augustus. v. B.
197. ALCA ALLE, *Gmel.*; een wijfje, 17 Nov. 1856, nabij Leiden gevangen, is in mijn bezit. CR.
199. ANSER CINEREUS, *M. en W.*, ANAS ANSER FERUS, *Temm.* II. bl. 818; is te Amsterdam bij de poeliers vrij zeldzaam, terwijl
200. ANSER SEGETUM, *Bechst.*, *Temm.* II. bl. 820; aldaar jaarlijks, in groot aantal, uit Overijssel wordt aangevoerd. CR.
205. ANSER BERNICLA, *Illig.* In den kouden winter van 1854—55, verbazend algemeen langs onze zeekust. v. B.
209. CYGNUS MUSICUS, *Bechst.*, *Temm.* II. bl. 828, in het koude jaargetijde, in de nabijheid van Spaarndam geschoten. Twee voorwerpen zijn in mijn bezit. CR. — In de maand Februarij 1855 was deze soort bijzonder gemeen op den doortrek langs ons zeestrand; op den 20sten en 21sten nam ik ze bij honderden te Noordwijk aan Zee waar. v. B.
- 210a. CYGNUS OLOR, *Viellot.* De Zwaan. *Temm.* II. bl. 830. Wilde of misschien slechts verwilderde voorwerpen zijn in het koude jaargetijde in de nabijheid van Spaarndam geschoten. Een mannetje is in mijne verzameling. CR. — Een dergelijk jong mannetje is op den 3^{den} December 1856 nabij Warmond geschoten. v. B.
212. ANAS CRECCA, *Linn.*; komt jaarlijks in Gelderland voor en heet daar *Krik*. v. B.
214. ANAS PENELOPE, *Linn.*, *Temm.* II. bl. 840; uit het door den Heer SCHLEGEL medegedeelde (Dl. I. bl. 97) kan men opmaken, dat deze soort en ANAS ACUTA, *Linn.* des winters in Nederland minder algemeen zijn, dan ANAS STREPERA, *Gessner* en ANAS CLYPEATA, *Linn.*; daarentegen heb ik te Amsterdam, bij de poeliers juist het tegenovergestelde opgemerkt: ANAS PENELOPE en
215. ANAS ACUTA, *Linn.*, *Temm.* II. bl. 838, — in den winter van 1854—55 bij Zutphen geschoten. HARMS. — zijn aldaar, des winters meestal in groot aantal te vinden, terwijl
216. ANAS STREPERA, *Gessner*, *Temm.* II. bl. 837 en
217. ANAS CLYPEATA, *Linn.*, *Temm.* II. bl. 842 er des winters zelden voorkomen. CR.
221. ANAS FUSCA, *Linn.*, *Temm.* II. bl. 854; te Rotterdam ook *Zwarte noordsche duiker* geheeten. CR.
222. ANAS GLACIALIS, *Linn.*, *Temm.* II. bl. 860; een mannetje, 22 Jan. 1855, op het IJ, en een wijfje, dienzelfden dag bij Abkoude

- geschoten, zijn in mijne verzameling. Wordt ook wel eens *Knob* genoemd. Cr.
223. ANAS CLANGULA, *Linn., Temm.* II. bl. 870; bij Rotterdam ook *Bolder* of *Belder* genoemd. Cr.
224. ANAS FULIGULA, *Linn., Temm.* II. bl. 873,
225. ANAS MARILA, *Linn.*, en
226. ANAS FERINA, *Linn.*, worden door de poeliers te Amsterdam ook wel *Knobben* genoemd. Deze naam schijnt dus meer algemeen op de meeste soorten van zee- of duiker-eenden toegepast te worden. Cr.
- 227a. ANAS RUFINA, *Pall., Temm.* II. bl. 864; een mannelijk voorwerp 4 Jan. 1856, waarschijnlijk in de nabijheid van Rotterdam gevangen, is in mijne verzameling. Cr.
229. MERGUS SERRATOR, *Linn., Temm.* II. bl. 884; draagt te Rotterdam ook den naam van *Pinduiker*. Cr.
230. MERGUS ALBELLUS, *Linn., Temm.* II. bl. 887; te Rotterdam ook *Scheft* genoemd. Cr. — Langs onze kust dikwijls *Weeuwte*. v. B.
231. CARBO CORMORANUS, *M. en W., Temm.* II. bl. 894; meermalen in het voorjaar en den zomer, op het IJ, of in deszelfs nabijheid waargenomen. Cr.
- 231a. CARBO CORMORANUS MAJOR. De *Groote aalscholver*. Een jong wijfje behorende tot dit groote ras, hetwelk in Zweden en Finland voorkomt, en ook bij Dieppe in Frankrijk broeiende is waargenomen (*CARBO CRASSIROSTRIS, Baillon*), is den 30sten December 1854, op het IJ geschoten en thans in mijne verzameling. Cr.
233. SULA BASSANA, *Bris., Temm.* II. bl. 905; in den winter van 1854—55 vrij menigvuldig langs onze zeekust, soms in troepen van 20—30 oude voorwerpen. In de jaren 1825 en 1858 buitengewoon algemeen aldaar. v. B.
234. LARUS MARINUS, *Linn., Temm.* II. bl. 760; in de maanden Maart en September, in de nabijheid van Spaarndam waargenomen. Cr.
235. LARUS FUSCUS, *Linn., Temm.* II. bl. 767; een jong wijfje, 22 Febr. 1853, te Oegstgeest geschoten, is in mijne verzameling. Cr.
236. LARUS ARGENTATUS, *Brunn.*; in de nabijheid van het IJ meermalen waargenomen. Cr.
237. LARUS CANUS, *Linn., Temm.* II. bl. 771; des winters, op het Wijkmeer geschoten. Cr.
239. LARUS TRIDACTYLUS, *Linn., Temm.* II. bl. 774; bij stormachtig weder, des winters, somtijds in grootte menigte, op de weilanden en de binnenwateren, in Noord-Holland aangetroffen. Cr.

244. STERNA CANTIACA, *Gmel.*, *Temm.* II. bl. 755; wordt op Texel *Kaugek* genoemd. In Junij aan den Hoek van Holland geschoten. *Gr.* — Deze soort zwerft gedurende den ganschen zomer langs onze kust; in 1853 onder anderen nam ik haar voortdurend waar van het begin van Mei tot laat in September, soms ruim 20 individu's bijéén; broeit misschien aan den Hoek van Holland, waar ze zeer menigvuldig is. v. B.
249. PROCELLARIA GLACIALIS, *Linné*, *Temm.* II. bl. 802; een voorwerp, op den 27sten Maart 1857, op het strand te Noordwijk aan Zee gevonden. *DE GR.*
- 252a. THALASSIDROMA LEACHII, *Vigors*, PROCELLARIA LEACHII, *Temm.* Het *vale Stormvogeltje*. *Temm.* II. bl. 812; is in November, bij eenen zwaren storm, in de nabijheid van Zandvoort gevangen. Verzameling van den Heer H. D. GILDEMEESTER BUSE te Haarlem. *Gr.*
253. LESTRIS CATARRACTES, *Ill.* Twee jaar geleden één voorwerp gevangen op het Schollevaars-eiland. *WESTERMAN.*
254. LESTRIS POMARINUS, *Temm.* II. bl. 793; een mannelijk voorwerp in het begin van Januarij 1853, in Noord-Holland gevangen, is in mijne verzameling. *Gr.*
- 255a. LESTRIS CEPHUS, *Brunnich*, de *Kleinste jager.*; meermalen op het zeestrand nabij Katwijk waargenomen. *SCHLEGEL.*

9. GALLINAE, *Bouché. Walck. III. 373. n. 23.*
Op hoenders (SCHOLTEN?); te 's Gravenhage en Amsterdam.
10. COLUMBAE, *Walck. Walck. III. 373. n. 22. pl. 48. f. 7.*
Op duiven, te Leiden.
11. STURNI, *Curtis. Walck. III. 373. n. 21.*
Op spreeuwen (SCHOLTEN?); te 's Gravenhage.
12. HIRUNDINIS, *Curtis. Walck. III. 374. n. 19. pl. 48. f. 9.*
In het nest van een boerenzwaluw, te Voorschoten.

Eertijds waren de vloojen der dieren geacht tot dezelfde soort te behooren als die van den mensch, tot dat DUGÈS en BOUCHÉ in 1832 en 1835 verschillende soorten van dezelve beschreven; ook had onze landgenoot DANIEL SCHOLTEN van Amsterdam reeds twintig jaren vroeger het verschil tusschen menschen- en dieren-vloo door middel van microscopische praeparaten aangetoond; zie *Algem. Konst- en Letterbode* voor 1815, II. bl. 356.

DIERKUNDIGE VERSCHEIDENHEDEN.

V. Beschrijving van *Turdus sibiricus*.

Daar deze soort nog zoo weinig bekend en vooral in ons Vaderland zoo zelden waargenomen is, acht ik het niet ongepast hier de beschrijving te geven van het individu door ons gevangen en in dit deel der *Bouwstoffen* bl. 210. n. 66a vermeld, in de hoop dat onze verzamelaars hunne aandacht zullen vestigen op de verschijning van deze vogelsoort, die waarschijnlijk op den trek meermalen de Nederlanden bezoekt.

Gehcele lengte 0^m,215.

Lengte der vleugels 0^m,117.

Voetwortel 0^m,027.

Vleugels in rust, laten 0^m,042 van den staart, onbedekt.

Bek regt, zamengedrukt, met scherpen bovenrand, aan het einde flauw benedenwaarts gebogen; zwart gekleurd, alleen de wortel der onderkaak geel. Voorhoofd rosachtig-bruin. Kop vaal-zwart. Een gele streep loopt van den wortel der bovenkaak, boven het oog en de oor-

streek; deze laatste bruin-zwart met fijne, gele langstreepjes bezet. Keel vuil wit met zwarte vlekjes, omlijst door twee zwarte langstreepen gevolgd door eene gele band, die langs de opening van den bek doorloopt en aan de zijde van den nek verdwijnt.

Borst donker leikleurig, met bruin-zwarte vlekken gemengd. Buik zuiver wit. Langs de zijden is de pen van iedere veer wit, de baarden licht blaauwgrijs, eindigend in een donkere drupvormige vlek. Bekleedsel onder den staart blaauw-zwart, met vele witte, hartvormige vlekken, die naast elkander geplaatst met 3, 2 en 1 naar de punt van den staart eindigen.

Nek, rug en verder de geheele bovenzijde, zoo ook het bekleedsel boven den staart, helder leikleurig, met donkere schaduw.

Slagpennen der vleugels zwart met lichte randen gezoomd; vleugeldekveeren loodkleurig.

Staart zwart, alleen de twee midden-staartpennen leikleurig, met donkere dwarsstreepjes. 1ste staartpen, aan het einde met een witte vlek, die zich naar de binnenzijde van den baard aanmerkelijk vergroot; deze witte vlek is veel kleiner op de 2de en 3de staartpen, slechts even zichtbaar op de 4de en 5de en ontbreekt bij de twee middenpennen geheel.

De 1ste staartpen het kortst, de overigen allen van gelijke lengte.

Pooten geel bruin. Oogcirkel bruin.

G. M. D. GR.

STELSELMATIGE INHOUDSOPGAVE

van Deel I en II.

VOGELS (AVES).

- Naamlijst der tot heden in de Nederlanden in den wilden staat waargenomen Vogels, door H. SCHLEGEL. Dl. I. bl. 58.
- Mededeelingen betreffende onze inlandsche Vogelen, door G. M. DE GRAAF. » I. » 155.
- Aanteekeningen betreffende de inlandsche Vogelen, medegedeeld door de Heeren: Baron B. W. A. E. SLOET TOT OLDHUIS, P. SIX, J. P. VAN WICKEVOORT CROMMELIN, B. HARMSSEN en A. A. VAN BEMMELEN. » I. » 207.
- Lijst van Vogels in de provincie Groningen en op het eiland Rottum waargenomen, medegedeeld door C. DE GAVERE en A. A. VAN BEMMELEN. » II. » 119.
- Waarnemingen betreffende Vogels in Nederland in den wilden staat aangetroffen, benevens eenige hunner landnamen, medegedeeld door Mr. J. P. VAN WICKEVOORT CROMMELIN, B. HARMSSEN, Dr. G. F. WESTERMAN, C. DE GAVERE, F. J. J. VAN HOVEN, G. M. DE GRAAF en A. A. VAN BEMMELEN. » II. » 207.
- Nog eenige bouwstoffen voor de Ornithologie van Nederland, medegedeeld door J. P. VAN WICKEVOORT CROMMELIN. » II. » 287.
- Beschrijving van *Turdus sibiricus*. Dierk. Versch. V. door G. M. DE GRAAF. » II. » 311.

WEEKDIEREN (MOLLUSCA).

- Week- en Schelpdieren in Nederland waargenomen, door
R. T. MAITLAND. » II. » 74.

SCHAALDIEREN (CRUSTACEA).

- Land- en Zoetwater-Schaaldieren, door Dr. L. A. J. BUR-
GERSDIJK. » I. » 164.

SPINNEN (ARACHNOIDEA).

- Lijst van Spinnen in de Provincie Utrecht gevonden en
gedetermineerd door G. A. SIX. » II. » 292.

SCHILDVLEUGELIGE INSEKTEN (COLEOPTERA).

- Naamlijst van Nederlandsche Schildvleugelige Insekten,
door S. C. SNELLEN VAN VOLLENHOVEN. » II. » 4.
Korte beschrijving der nieuwe soorten van Schildvleugeli-
ge Insekten in deze Naamlijst opgenoemd, door den-
zelfde. » II. » 70.
De Houtlarven aan het IJ, door J. A. HERKLOTS. » I. » 119.

VLIESVLEUGELIGE INSEKTEN (HYMENOPTERA).

- Nederlandsche Blad- en Houtwespen (*Tenthredines* en *Si-
rices*) medegedeeld door Mr. S. C. SNELLEN VAN VOLLEN-
HOVEN. » I. » 104.
Naamlijst van Nederlandsche Vliesvleugelige Insekten, *Hy-
menoptera*, medegedeeld door Mr. S. C. SNELLEN VAN
VOLLENHOVEN. » II. » 221.
Bijlage. Beschrijving der nieuwe soorten door denzelfden. » II. » 276.

NETVLEUGELIGE INSEKTEN (NEUROPTERA).

- Symbolae ad monographiam generis Chysopae, Leach etc.
(overzicht der Europeesche soorten, uittreksel). » I. » 33.
Eerste opgave van Inlandsche Waternimfen door J. A.
HERKLOTS. » I. » 119.

HALFSCHILDVLEUGELIGE INSEKTEN (HEMIPTERA).

- Nederlandsche Hemiptera, door H. W. DE GRAAF en S. C.
SNELLEN VAN VOLLENHOVEN. » I. » 196.

SCHUBVLEUGELIGE INSEKTEN (LEPIDOPTERA).

- Nederlandsche Schubvleugelige Insekten, medegedeeld door
Mr. H. W. DE GRAAF. » I. » 1.
- Aanvulling der Nederlandsche Schubvleugelige Insekten,
door H. W. DE GRAAF. » I. » 215.
- Tweede aanvulling der Nederlandsche Schubvleugelige In-
sekten, door H. W. DE GRAAF. » II. » 143.
- Bijdrage tot de soortkennis der Hyponomeutae of Stippel-
motten, door H. W. DE GRAAF. » I. » 125.
- Liparis chrysorrhoea*. Dierk. Versch. I. door H. W. DE GRAAF. » I. » 122.
- De rups van *Hesperia Lineola* Ochs. Dierk. Versch. III,
door H. W. DE GRAAF, . . . , » I. » 187.
- Opmerkingen over Lepidoptera. A. *Lycaena Aegon*. — B.
Satyrus Statilinus. — C. *Colias hyale*. — D. de rups van
Lasiocampa quercifolia. — Dierk. Versch. IV. door H. W.
DE GRAAF. » II. » 71.
- Lijst van Europeesche Schubvleugelige Insekten, afgebeeld
in de natuurlijke Geschiedenis der Insekten, door A. J.
ROESEL VAN ROSENHOF, opgesteld door METZNER. . . . » I. » 112.

TWEEVLEUGELIGE INSEKTEN (DIPTERA).

- Naamlijst van inlandsche Diptera medegedeeld door F. M.
VAN DER WULP en S. C. SNELLEN VAN VOLLENHOVEN. I. . » I. » 138.
II. . » I. » 188.
III. . » II. » 89.
- De zwarte vliegen onder Rijswijk. Dierk. Versch. II, door
F. M. VAN DER WULP. » I. » 187.

LUIZEN (PARASITICA).

- Parasitica in Nederland waargenomen, door R. T. MAITLAND. » II. » 303.

ZUIGINSEKTEN, (SIPHONAPTERA).

- Nederlandsche Insekten uit de orde der Siphonaptera,
door R. T. MAITLAND. » II. » 310.

DUIZENDPOOTEN (MYRIAPODA).

- Nederlandsche Veelpootige Insekten, *Myriapoda*, door R. T.
MAITLAND. » II. » 284.

Bijdrage tot de kennis onzer inlandsche Diernamen door

A. A. VAN BEMMELN.	• II. •	151.
Aanteekeningen.	• II. •	118.
Boekaankondigingen.		
Specimen acad. inaug. continens annotationes de quibus-		
dam Crustaccis indigenis, scr. L. A. J. BURGERSDIJK.	• I. •	154.

VERBETERINGEN.

Bl. 1.	n. 5	voor <i>Sabellicas</i> <i>Sepp.</i>	lees <i>Sabellicas</i> <i>Steph.</i>
— 2.	— 19	— <i>Ochs.</i> I. I. 79.	— <i>Ochs.</i> I. II. 79.
— 3.	— 40	— <i>Sepp.</i> IV. 12.	— <i>Sepp.</i> IV. 1 en 2.
— 6.	— 80	— <i>Rös.</i> I. cl. 2. p. n. 57. f. 1—6.	— <i>Rös.</i> I. cl. 2. p. n. 57. f. 1—5, 7.
— »	— 82	— <i>Ochs.</i> II. 12.	— <i>Ochs.</i> II. 11.
— »	— 84	— <i>Sepp.</i> I. IV. 11.	— <i>Sepp.</i> II. IV. 11.
— 7.	— 100	valle weg: <i>Zeel.</i> d. Br.	
— 8.	— 114	voor <i>Sepp.</i> I. IV. 4	— <i>Sepp.</i> II. IV. 4.
»	— 121	— <i>Sepp.</i> I. IV. 23.	— <i>Sepp.</i> II. IV. 23.
— 9.	— 132	— <i>Rös.</i> I. cl. 2. p. n. 1.	— <i>Rös.</i> I. cl. 2. p. n. 2.
— 11.	— 165	— <i>Sepp.</i> I. IV. 12.	— <i>Sepp.</i> I. IV. 1—11.
— 12.	— 169	— <i>Ochs.</i> III. 88.	— <i>Ochs.</i> III. 86.
— »	— 175	— <i>Ochs.</i> III. 232.	— <i>Ochs.</i> III. 235.
— »	— 176	— <i>Sepp.</i> III. 8. fig. 4. — <i>Ochs.</i> III. 2. 32.	— <i>Sepp.</i> III. 8. fig. 7. — <i>Ochs.</i> III. 232.
— 13.	— 184	valle weg: <i>Sepp.</i> III. 39?	
— »	— 185		voeg bij <i>Sepp.</i> III. 39.
— 14.	— 203	voor <i>TYPICA</i> L.	lees <i>MAURA</i> L.
— »	— 204	— <i>MAURA</i> L.	— <i>TYPICA</i> L.
— 15.	— 213	— <i>Doren</i>	— <i>Doorn</i>
— 18.	— 287	— <i>Treits.</i> V. 1. 318.	— <i>Treits.</i> V. I. 308.
— 21.	— 351	— <i>Rös.</i> I. cl. 2. p. n. 24. fig. 1.	— <i>Rös.</i> I. cl. 2. p. n. 24. fig. 1, 4, 5.
— »	— 352	— <i>Rös.</i> I. cl. 2. p. n. 24. fig. 2—5.	— <i>Rös.</i> I. cl. 2. p. n. 24. fig. 2, 3.
— 22.	— 360		voeg bij <i>Sepp.</i> III. 25. f. 1—5, 7.
— »	— 362	valle weg: <i>Sepp.</i> III. 25. f. 1—5, 7.	
— 25.	— 400	voor <i>Treits.</i> VI. 1. 105.	lees <i>Treits.</i> VI. 1. 101.
— »	— 408	— <i>Treits.</i> V. 1. 90.	— <i>Treits.</i> VI. 1. 90.
— 33.	— 563	— <i>Treits.</i> VI. 2. 81.	— <i>Treits.</i> VI. 2. 31.
— 39.	— 693	— <i>Treits.</i> 248.	— <i>Treits.</i> VIII. 248.
— 47.	— 814	— <i>Treits.</i> IX. 2. 77.	— <i>Treits.</i> IX. 1, 241; X. 3. 176 en 288.
— 50.	reg. 11. v.b.	<i>OCYPTILUS</i>	— <i>OCYPTILUS</i> .

lees 50. , n. 858 — SACRODACTYLUS	lees SCARODACTYLUS.
— 62. reg. 4. v.o. voor ZEEARENDE.	— VISCHARENDE.
— 102. — 11. » » — 231.	— 251.
— 125. n. 1. voor H. RUFIMITRELLUS.	— H. * RUFIMITRELLUS.
— 127. — 4. — H. IRROBELLUS	— H. * IRROBELLUS.
— 131. reg. 11. v.o. voor kortere	— langere
— 139. n. 6 voor <i>Macq. Dipt.</i> p. 152. n. 2.	— <i>Macq. Dipt.</i> p. 152. n. 1.
— 141. — 38 en 39 voor <i>Linn. Ent.</i> p.	— <i>Linn. Ent.</i> VI. p.
— » — 43 — <i>Winn.</i> p. 68.	— <i>Winn.</i> in <i>Linn. Ent.</i> VI. p. 68.
— » — 42 noot. voor mijne voorwerpen,	— de door den Heer v. VOLLENHOVEN uit de
mijne exempl.	larven verkregen voorwerpen, enz.
— 144. — 75 — <i>Macq. Suit.</i> I. p. 76.	— <i>Macq. Suit.</i> I. p. 90. n. 6.
n. 18.	
— 145. — 83 — Brumm. Mei en Aug.,	— Glijp, Mei en Aug., v. V. — Brumm
v. V.	v. W.
— 146. — 89 — MEMORALIS	— MEMORALIS.
— 148. — 112 — <i>Meig.</i> I. p. 116.	— <i>Meig.</i> I. p. 116.
— 152. — 169 — <i>Linn. Ent.</i> I. p. 343.	— <i>Linn. Ent.</i> I. p. 343.
— 153. — 174 — <i>Macq. Dipt.</i> p. 180.	— <i>Macq. Suit.</i> I. p. 180.
— 177. — 80 — PUFIPENNIS	— RUFIPENNIS.
— 182. — 124 noot. r. 4. v.o. voor 3. '''	— 5. '''
— 183. — 132 » » 3. » » — meer	— minder
— » — » » 8. » » — 3. '''	— 8. '''
— 184. — 143 voor HIERACHI F.	— HIERACHI Kalt.

VERBETERINGEN

IN HET EERSTE DEEL.

Bl.	69	n.	52	voor	<i>Noxeman</i>	en	<i>Sepp</i>	V. p. 44	lees	V. p. 411
—	76	—	90	—	»	»	»	II. p. 218	—	II. p. 117
—	77	—	96	—	»	»	»	II. p. 199	—	III. p. 199
—	80	—	116	—	»	»	»	I. p. 77	—	I. p. 79
—	81	—	120	—	»	»	»	IV. p. 321	—	III. p. 221
—	86	—	147	—	»	»	»	III. p. 285	—	III. p. 287
—	88	—	162	—	»	»	»	III. p. 267, 268	—	III. p. 257, 267
—	97	—	214	—	»	»	»	II. p. 111	—	III. p. 211
—	98	—	224	—	»	»	»	III. p. 272	—	III. p. 277
—	102	—	248	—	»	»	»	II. p. 13	—	II. p. 131
—	103	—	253	—	»	»	»	V. p. 429	—	V. p. 449

IN HET TWEEDE DEEL.

Bl.	1	reg.	7	v. b.	staat	<i>Schubvleugeligs</i>	lees	<i>Schildvleugelige</i>
—	5	n ^o .	21	en 23	—	Bezuidenhoudsche	—	Bezuidenhoudsche
—	14	—	208	—	—	Herrmanni	—	Herrmanni
—	20	—	316	—	—	Falvipes	—	Flavipes
—	—	—	321	—	—	<i>Cyll.</i>	—	<i>Cyll.</i>
—	39	reg.	5	v. o.	—	RAGONYCHA	—	RHAGONYCHA
—	41	n ^o .	717	—	—	Tesselatum	—	Tessellatum
—	46	reg.	4	v. o.	—	SCHORNH.	—	Schoenh.
—	47	—	3	v. o.	—	SCHÜPF.	—	Schüpp.
—	66	n ^o .	1172	—	—	<i>Nacerdis</i>	—	<i>Nacerdes</i>
—	85	—	136	—	—	als n. 138	—	als n. 138
—	93	—	421	—	—	Robd.	—	Rob-D.
—	—	reg.	6	v. o.	—	WALCHEREN	—	WALCHREN

Bl. 96	n. 454	staat	Robd.	lees	Rob-D.
— 97	— 464	—	Hofmg.	—	Hoffmg.
— 119	— 5	—	Aattorens	—	Aä-torens
— 121	— 29	—	Bruine	—	Graauwe
— —	— 30	—	Graauwe	—	Bruine
— 125	— 100	—	HOLDHUIS	—	OLDRUIS
— 126	— 132	—	CIBEREA	—	CINKREA
— 139	reg. 5 v. b.	—	gezoutte	—	gezouten
— 142	— 6 v. o.	—	<i>Bombijz</i>	—	<i>Bombyz</i>
— 147	n. 33	valle weg:	Groningen: algemeen	(d. Gav., v. B.)	
— —	— 34		voeg bij: Groningen: algemeen	
				(d. Gav., v. B.)	
— 151	— 79	}	staat	lees	DE GAVEN
— 152	— 84				
— 153	— 109				
— 250	— 376	—	Ocellatus	—	Ocellatae